

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
з підготовки та оформлення магістерських робіт
зі спеціальності 242 – Туризм

Київ 2018

Методичні вказівки з підготовки та оформлення магістерських робіт зі спеціальності 242 – Туризм/О.О. Любіцева, С.Ю. Сировець. – Київ: Видавництво «Альфа-ПК», 2018. – 34 с.

Рекомендовано до друку вченою радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол №2 від 17 вересня 2018 року.

Рецензенти:

Олійник Я.Б., д.екон., проф., декан географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Антоненко В.С., д.геор.н., проф., завідувач кафедри міжнародного туризму Київського національного університету культури і мистецтва.

Узагальнено основні вимоги та практичні рекомендації щодо підготовки та захисту магістерських робіт за спеціальністю 242 – Туризм. Висвітлені базові положення щодо вибору теми магістерської роботи та порядку її затвердження, структури та оформлення магістерської роботи, виконання та процедури захисту. Розраховано на студентів магістратури та викладачів за спеціальністю 242 – Туризм.

© О.О. Любіцева, С.Ю. Сировець

Зміст

<i>ВСТУП.....</i>	4
<i>1. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ.....</i>	7
<i>2. СТРУКТУРА НАУКОВОЇ РОБОТИ.....</i>	8
<i>3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ НАУКОВОЇ РОБОТИ.....</i>	15
<i>4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ.....</i>	22
<i>5. ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</i>	30
<i>6. ОЦІНКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....</i>	35

Вступ

Освітній рівень магістра згідно Закону України про вищу освіту, 2014 передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю, загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Підготовка магістра за спеціальністю 242 – Туризм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка вимагає від студента проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Відповідне наукове дослідження передбачено як частина навчального процесу за освітньо-науковою програмою у формі кваліфікаційної роботи магістра, в межах якої студент показує вміння всебічно досліджувати і аналізувати поставлені питання, робити обґрунтовані висновки і надавати конкретні пропозиції. Виконання магістерської роботи є обов'язковою складовою навчального процесу для отримання відповідної кваліфікації (освітньої, професійної).

Кваліфікаційна робота повинна свідчити про опанування магістром з туризму системи загальнонаукових, спеціальних та професійних теорій і методик дослідження, володіння відповідними компетентностями, необхідними для аналізу туристичного ринку і діяльності суб'єктів індустрії туризму задля проектування туристичного продукту і вироблення практичних рекомендацій зі сталого розвитку туризму.

Метою написання кваліфікаційної роботи є поглиблення, виявлення та розширення нових теоретичних, практичних знань, висновків, рекомендацій, закономірностей, уточнення відомих раніше знань, але недостатньо досліджених, уміння застосовувати їх при вирішенні конкретних практичних завдань. Нові розв'язання, запропоновані автором, потрібно добре аргументувати і критично оцінити порівняно з уже відомими.

Кваліфікаційна робота готується студентом особисто. Нові наукові результати і положення, вміщені в ній, мають витримати своєрідний іспит під час публічного захисту. Наукова праця повинна мати внутрішню єдність і свідчити про внесок її автора в науку та практику. Кожна наукова робота містить теоретичну частину, де нові факти складаються в систему і для них виявляються певні об'єднувальні принципи.

Наукову інформацію в кваліфікаційній роботі треба викладати у найповнішому вигляді, обов'язково розкриваючи хід і результати дослідження, із детальним описом методики дослідження. Повнота наукової інформації повинна відбиватися в деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, гіпотезами, історичним аналізом. Основу змісту наукової роботи має становити принципово новий матеріал: опис відкритих фактів, явищ і закономірностей, а також узагальнення вже

відомих даних з інших наукових позицій або аспектів. Зміст наукової роботи повинен відповідати вимогам оригінальності, унікальності та науковості наведених положень.

Характерними ознаками форми викладення змісту наукової роботи є високий ступінь абстрагування, активне застосування математичного апарату і засобів логічного мислення, а також аргументованість суджень і точність наведених даних.

У мовностилістичному оформленні матеріалу слід враховувати особливості наукового стилю мови, головною рисою якого є об'єктивність, що впливає із специфіки наукового пізнання. Необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати наукових досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Назва магістерської роботи має відповідати обраній спеціальності та суті розв'язаної наукової проблеми (завдання), вказувати на мету наукового дослідження і його завершеність.

На підготовку магістерської роботи передбачено 8 кредитів ECTS, (240 годин у вигляді самостійної роботи - III навчальний семестр, II курс навчання).

До публічного захисту кваліфікаційної роботи допускаються роботи, які пройшли перевірку на плагіат та оприлюднені на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти, містять відгук наукового керівника та незалежне зовнішнє експертне рецензування. Публічний захист відбувається на засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК) у формі доповіді (до 10 хв.) з демонстрацією основних досягнутих результатів з проблемно-орієнтованих досліджень, здійснених на основі опанування теоретичних положень, загальнонаукових, спеціальних і фахових методів системи наук, які формують туризмологію. Обов'язковою є візуалізація/презентація отриманих результатів дослідження

У даних методичних вказівках використовуються терміни, які вживаються в такому значенні (Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, 2018):

академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень; порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

атестація (здобувачів освіти) – встановлення відповідності засвоєних здобувачами освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам відповідних стандартів освіти;

кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання). Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом – на освітні та професійні. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих та організованих для досягнення визначених результатів навчання. На рівнях вищої освіти освітня програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для визначення рівня опанованих результатів навчання окремої навчальної дисципліни або освітньої / навчальної програми в цілому;

професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

1. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Хід наукового дослідження відображається у вигляді логічної схеми:

- Обґрунтування актуальності обраної теми.
- Постановка мети і конкретних завдань дослідження.
- Визначення об'єкта і предмета дослідження.
- Робоча гіпотеза дослідження
- Вибір методів (методики) проведення дослідження.
- Опис процесу дослідження.
- Формулювання висновків і оцінка одержаних результатів

Обґрунтування актуальності обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження.

Наукова робота як кваліфікаційна праця відображає вміння автора обрати тему і її розуміння, оцінювання з точки зору своєчасності та соціальної значущості, що характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми, з чого й впливе актуальність теми.

Від доведення актуальності обраної теми логічно перейти до *формулювання мети дослідження*, а також вказати конкретні завдання, які мають бути розв'язані відповідно до даної мети. Це зазвичай робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., встановити..., з'ясувати...).

Формулювання названих завдань слід робити якомога ретельніше, оскільки опис їхнього розв'язання становитиме зміст розділів наукової роботи. Це важливо також і тому, що назви таких розділів з'являються саме з формулювання завдань дослідження.

Надалі формулюються *об'єкт і предмет дослідження*. *Об'єкт* – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. *Предмет* – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, котра є предметом дослідження. Саме на нього і спрямована основна увага здобувача, саме предмет дослідження визначає тему наукової роботи, що виноситься на титульний аркуш як заголовок.

Дуже важливим етапом наукової праці є *вибір методів дослідження* — інструменту отримання фактичного матеріалу і необхідної умови досягнення поставленої в роботі мети.

Опис процесу дослідження - основна частина наукової роботи, де висвітлюються методика і техніка дослідження з використанням логічних законів і правил.

Заключним етапом наукового дослідження є *висновки*, котрі містять те нове і суттєве, що становить наукові та практичні результати виконаної наукової роботи.

2. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Наукова робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (при необхідності);
- вступ;
- розділи основної частини;
- висновки до кожного розділу
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки

Обсяг основного тексту магістерської роботи має становити 60-90 сторінок.

2.2. Композиція наукової роботи

Наукова робота є кваліфікаційною працею – її оцінюють не тільки за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми і прикладною значущістю отриманих результатів, а й за рівнем загальнометодичної підготовки, що передусім відображається в її композиції.

Кожен автор вільний обирати такий порядок подання наукових матеріалів, який, на його погляд, найліпше, найпереконливіше розкриє його творчий задум, а їх розміщення відповідатиме внутрішньому логічному зв'язку етапів дослідження. Традиційно склалася певна композиція наукової праці з такими основними елементами:

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у науковій роботі окремим списком перед вступом.

У вступі до наукової роботи обґрунтовують актуальність обраної теми, мету і зміст поставлених завдань, формулюють об'єкт і предмет дослідження, зазначають обраний метод (або методи) дослідження, теоретичну цінність і прикладну значущість отриманих результатів, окреслюють положення, винесені на захист.

Актуальність – обов'язкова вимога до будь-якої наукової роботи. Тому цілком зрозуміло, що вступ до неї починають з обґрунтування актуальності обраної теми. Вміння обрати тему, правильно її зрозуміти й оцінити з точки зору своєчасності й соціальної значущості характеризує наукову зрілість і професійну підготовку автора роботи.

Для з'ясування стану розроблення обраної теми складається короткий *огляд літератури*, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (або розкрита лише частково чи не в тому аспекті) і тому потребує подальшого розроблення. Якщо такий висновок не впливає логічно з огляду, то студенту немає сенсу розробляти обрану тему.

Огляд літератури за темою засвідчує ґрунтовне ознайомлення

студента зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти суттєве, оцінювати зроблене раніше іншими дослідниками, визначати головне у сучасному стані вивчення теми. Матеріали такого огляду треба систематизувати в певному логічному зв'язку та послідовності. Тому перелік праць, їхній критичний розгляд не обов'язково подавати у хронологічному порядку.

Буває, що студент, не знайшовши у доступній йому літературі потрібних відомостей, безпідставно береться стверджувати, що саме йому належить перше слово в описі досліджуваного явища, проте згодом це легко спростовується. Певно, такі відповідальні заяви можна робити тільки після ретельного та всебічного вивчення літературних джерел і консультацій із науковим керівником.

Від формулювання наукової проблеми і доведення, що частина проблеми, котра є темою даної наукової роботи, ще не розроблена і не висвітлена у спеціальній літературі, логічно перейти до формулювання *мети дослідження*, а також зазначення конкретних завдань, які вирішуватимуться відповідно до визначеної мети. Це звичайно роблять у формі перерахунку (вивчити..., описати..., встановити..., виявити..., вивести залежність... тощо). Формулювати завдання необхідно якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становить зміст розділів наукової роботи. Це важливо також і тому, що заголовки таких розділів народжуються саме з формулювання завдань наукового дослідження.

Обов'язковим елементом вступу є визначення *об'єкта і предмета дослідження*.

Методи дослідження як інструмент добування фактичного матеріалу також є обов'язковими елементами вступу до наукової роботи і необхідною умовою досягнення поставленої мети. Методи дослідження логічно впливають з *робочої гіпотези*, в якій автор має сформулювати підходи до досліджуваної проблеми.

У вступі описують й інші елементи наукового процесу. До них, зокрема, відносять посилання, на якому саме фактичному матеріалі виконана дана праця. Тут дають характеристику основних джерел отримання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних, результати польових досліджень тощо). Якщо автором використані певні методи тримання первинної інформації по темі дослідження в результаті польових натурних обстежень, анкетування, інтерв'ю тощо на це обов'язково треба звернути увагу.

На завершення вступу доцільно подати структуру наукової роботи, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення.

У розділах *основної частини наукової роботи* докладно розглядають теоретичні положення, поняттєво-категоріальний апарат, методикау і техніку дослідження та узагальнюють результати. Всі несуттєві для розв'язання наукового завдання матеріали виносять у додатки.

Кожен розділ наукової роботи закінчують короткими висновками

обсягом до 1 сторінки.

Висновки до розділів теоретичної частини повинні містити: коротку сутність результату з цифрами і фактами; формулювання новизни результату; обґрунтування достовірності результату; пояснення практичної цінності результату.

Висновки до розділів аналітичної частини становлять: коротку сутність отриманого результату з цифрами та фактами; характеристику новизни отриманого результату; його практичну цінність.

Загальні висновки наукової роботи є синтезом проведеного дослідження. Цей синтез — послідовне, логічно струнке викладення отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі. Тут міститься так зване «вивідне» знання, яке є новим стосовно вихідного знання. Саме воно виноситься на обговорення й оцінку наукової громадськості при публічному захисті наукової роботи.

Прикінцева частина передбачає також узагальнену підсумкову оцінку виконаної роботи. Тут важливо звернути увагу на її головний сенс, отримані важливі сторонні наукові результати, нові наукові завдання, які постають у зв'язку з проведенням наукового дослідження. Заключна частина, складена за таким планом, доповнює характеристику теоретичного рівня наукової роботи, а також демонструє рівень професійної зрілості та наукової кваліфікації її автора.

У висновках можна внести і практичні пропозиції, котрі повинні обов'язково впливати з кола робіт, проведених особисто студентом і впроваджених на виробництві. Це підвищує цінність теоретичних матеріалів.

Отже, прикінцева частина наукової роботи — не простий перелік отриманих результатів проведеного дослідження, а їх остаточний синтез, тобто формулювання нового, запропонованого його автором у вивченні та розв'язанні проблеми.

Після загальних висновків заведено вміщувати *бібліографічний список використаних джерел* — одну із суттєвих частин наукової роботи, котра відтворює самостійну творчу роботу студента.

Студент зобов'язаний посилатися на джерела, з котрих у науковій роботі використано матеріали, окремі результати, ідеї чи висновки для розроблення власних проблем, задач, питань. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність цитування певних наукових робіт, повідомляють необхідну інформацію про них, допомагають з'ясувати їх зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання творів. Більш ранні видання можна зазначати лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не ввійшов до останнього видання.

Список використаних джерел рекомендується розміщувати в порядку згадування їх у тексті за наскрізною нумерацією або за абеткою: спочатку джерела, написані кирилицею, потім - латинецею. Не варто

вводити до бібліографічного списку праці, на які немає посилання у тексті наукової роботи і які фактично не були використані.

Допоміжні або додаткові матеріали, що переобтяжують текст основної частини наукової роботи, але потрібні для повноти її сприйняття, доцільно виносити у *додатки*.

У Додатки можна виносити первинні статистичні матеріали, які пройшли етап певного узагальнення (первинного опрацювання) і зведені в оригінальні таблиці чи графіки, що мають допоміжний характер; копії документів, витяги із звітних матеріалів, виробничі плани і програми, протоколи і акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту, інструкції та методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ЕОМ, розроблені в процесі виконання наукової роботи, окремі положення з інструкцій і правил, ілюстрації допоміжного характеру (але не фотографії об'єктів).

2.3. Рубрикація тексту

Рубрикація тексту наукової роботи — це поділ його на складові частини. Вона віддзеркалює схему наукового дослідження і передбачає чіткий поділ рукопису на окремі логічно співвідпорядковані частини.

Найпростішою рубрикою є *абзац* – відступ управо на початковому рядку кожної частини тексту. Абзац, як відомо, не має визначених меж. Його найчастіше розглядають як композиційний прийом для об'єднання кількох речень, котрі викладають нову спільну думку в тексті. Абзаци роблять для увиразнення думки і надання їй довершеного характеру. Логічна цілісність виразу, притаманна абзацу, полегшує сприйняття тексту.

У кожному абзаці треба дотримуватися систематичності та послідовності викладу фактів, внутрішньої логіки їх висвітлення, яка значною мірою визначається характером тексту.

Заголовки розділів і підрозділів наукової роботи повинні точно відображати зміст викладеного в них тексту. Вони не можуть скорочувати або розширювати обсяг закладеної смислової інформації.

Не рекомендується до заголовків включати слова на позначення загальних понять, вузькоспеціальних або місцевих термінів, скорочені слова й аббревіатури, математичні формули.

Кожен заголовок у науковому тексті має бути якомога коротшим. Чим коротший заголовок, тим він ширший за своїм змістом.

2.4. Прийоми викладення наукових матеріалів

Перед тим, як переходити до остаточної обробки чорнового рукопису, корисно обговорити основні положення його змісту з науковим керівником.

Робота над остаточним варіантом рукопису. Коли макет чорнового рукопису готовий, всі потрібні матеріали зібрано, зроблено необхідні узагальнення, є схвалення наукового керівника, починається детальне

шліфування тексту рукопису. Перевіряються і критично оцінюються кожен висновок, формула, таблиця, кожне речення, кожне слово.

Студент ще раз перевіряє, наскільки назва його роботи та назви розділів і підрозділів відповідають їх змісту, уточнює композицію наукового твору, розміщення матеріалів та їх рубрикацію. Доцільно також ще раз перевірити переконливість аргументів на захист своїх наукових положень.

2.5. Мова і стиль наукової роботи

Оскільки наукова робота є насамперед кваліфікаційною працею, її мові і стилю слід приділити дуже серйозну увагу. Адже саме мовно-стилістична культура наукової роботи найкраще виявляє загальну культуру її автора.

Мова і стиль наукової роботи як частина писемної наукової мови склалися під впливом так званого академічного етикету, сутністю якого є інтерпретація власної та запозичених точок зору з метою обґрунтування наукової істини. Вже склалися певні традиції у спілкуванні вчених між собою як в усній, так і в писемній мові.

Найхарактерніша ознака писемної наукової мови - формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Це відображається у всій системі мовних засобів. Науковий виклад складається головним чином із роздумів, метою яких є доведення істин, виявлених унаслідок дослідження фактів дійсності.

Для наукового тексту характерні смислова завершеність, цілісність і пов'язаність. Найважливіший засіб вираження логічних зв'язків – спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже, і тощо), заперечення (проте, тимчасом, але, тоді як, однак, аж ніяк), причинно-наслідкові відношення (таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж), перехід від однієї думки до іншої (раніше ніж перейти до..., звернімося до..., розглянемо, зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., треба зупинитися на..., варто розглянути...), результат, висновок (отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...)

На рівні цілого тексту для наукової мови основною прикметою є цілеспрямованість і прагматизм. Звідси стає зрозуміло, чому емоційні мовні елементи в науковій роботі не відіграють особливої ролі. Науковий текст характеризується тим, що його становлять лише точні, отримані внаслідок тривалих спостережень і наукових експериментів відомості та факти. Це зумовлює і точність їх словесного вияву, і, таким чином, використання спеціальної термінології.

Завдяки спеціальним термінам стає можливим у стислій та економній формі давати розгорнуті визначення і характеристики наукових

фактів, понять, процесів, явищ.

Не можна довільно змішувати в одному тексті різну термінологію, пам'ятаючи, що кожна галузь науки має свою, притаманну тільки їй термінологічну систему.

2.6. Дотримання академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:* самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. *Академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства .

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка ґрунтуються на положеннях Конституції України, законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про запобігання корупції”, Цивільного Кодексу України, Статуту університету, нормах загальнолюдських та європейських цінностей, а також на досвіді провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти. Основоположними у цьому контексті є Положення про організацію освітнього процесу в Університеті та Етичний кодекс університетської спільноти, що встановлює загальні етичні принципи та правила поведінки, якими мають керуватися усі учасники освітнього процесу. Кодексом визначено шляхи запобігання та особистої відповідальності за порушення академічної доброчесності в університетському середовищі.

З метою запобігання академічному плагіату в Університеті створюється система профілактичних заходів для стимулювання учасників освітнього процесу в університеті до самостійного виконання письмових

робіт. Для забезпечення належного рівня випускних кваліфікаційних робіт магістра перед захистом на ЕК здійснюється організація їх заслуховування та обговорення в рамках засідань кафедри країнознавства та туризму, використання технічних засобів перевірки письмових робіт на наявність плагіату. Автоматизована перевірка магістерських робіт на плагіат здійснюється відповідальною за це особою кафедри за допомогою спеціального програмного забезпечення, за результатами якої допустима частка запозиченого тексту в роботі не повинна перевищувати 40%.

Довідка про автоматизовану перевірку магістерської роботи на плагіат додається до відгуку наукового керівника, є обов'язковою для допуску магістранта до захисту роботи перед ЕК.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

3.1. Титульний аркуш наукової роботи (форма 5)

Технічні вимоги: – шрифт “Times New Roman”, розмір шрифту 14, Міжрядковий інтервал – 1,5 пт, , *великі літери, ** – розмір шрифту 16 вирівнювання – по лівому краю***, по центру****, по правому краю*****

Титульний аркуш наукової роботи містить:

- найменування вищого навчального закладу, факультет, кафедра, де виконана наукова робота, *, *****
- індекс УДК*****;
- назву наукової роботи **, *****
- Напрямок (24 – сфера обслуговування), Спеціальність (242 – туризм), Спеціалізація (міжнародний туризм) ***,
- курс навчання, прізвище, ім'я, по батькові автора*****;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника*****;
- місто і рік*****.

На титульному аркуші наукової роботи обов'язково зазначається «На правах рукопису» ***** .

3.2 Автореферат кваліфікаційної роботи

Для оприлюднення основних результатів досліджень магістр за результатами проведеного дослідження готує автореферат своєї кваліфікаційної роботи.

Структура автореферату:

- Обсяг до 10 сторінок.
- Основний зміст (без таблиць, картосхем).
- Анотація - на 0,5 стор. англійською мовою, має містити інформацію про зміст та результати кваліфікаційної роботи. Викладення матеріалу повинно бути стислим і точним. Вказуються: прізвище та ініціали студента; назва роботи. Наприкінці анотації наводяться ключові слова. Кількість ключових слів становить від 5 до 10. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок, через кому.
- Основні рубрики автореферату: Актуальність теми дослідження, Мета та завдання дослідження, Об'єкт дослідження, Предмет дослідження, Методи дослідження, Теоретичне та практичне значення одержаних результатів, Апробація результатів дослідження, Публікації, Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Зразок

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ

Кваліфікаційна робота магістра

Спеціальність 242 – Туризм

Освітня програма «Туризм»

Тема : «ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ»

Виконав студент 2-го курсу магістратури
кафедри країнознавства та туризму
ПІБ

Науковий керівник наукове звання, науковий ступінь
ПІБ

Робота рекомендується до захисту (протокол № засідання кафедри
країнознавства та туризму від)

Завідувач кафедри наукове звання, науковий ступінь
ПІБ

Київ - рік

3.2. *Зміст*

Технічні вимоги: – шрифт “Times New Roman”, розмір шрифту 14, Міжрядковий інтервал – 1,5 пт, , *великі літери,

Зміст подають на початку наукової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ*	4
ВСТУП*.....	5
РОЗДІЛ 1. НАЗВА*.....	11
1.1. Назва.....	11
1.1.1. Назва.....	15
1.2. Назва.....	20
1.3. Назва.....	30
Висновки до 1 розділу.....	35
РОЗДІЛ 2. НАЗВА*.....	36
2.1. Назва.....	36
2.2. Назва.....	40
2.3. Назва.....	44
Висновки до 2 розділу.....	48
РОЗДІЛ 3. НАЗВА*.....	49
3.1. Назва.....	49
3.2. Назва.....	52
3.3. Назва.....	58
Висновки до 3 розділу.....	61
ВИСНОВКИ*.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ*.....	65
ДОДАТКИ*.....	67

3.3. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо в науковій роботі вжито специфічну термінологію, а також

використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий в науковій роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа — їх детальне розшифрування.

Якщо в науковій роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

3.4. Вступ

Розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі подають загальну характеристику наукової роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь України. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне — сутність проблеми або наукового завдання.

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження

Це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження

Міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему наукової праці, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження

Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту

роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна одержаних результатів

Подають короткий виклад нових наукових положень (рішень), запропонованих студентом особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Кожне наукове положення чітко формулюють, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромодження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень). У жодному випадку не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що в науковій роботі зроблено те й те, а сутності і новизни із написаного виявити неможливо. До цього пункту не можна включати опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді способів, пристроїв, методик, схем, алгоритмів. Слід завжди розмежовувати одержані наукові положення і нові прикладні результати, що впливають з теоретичного доробку студента.

Усі наукові положення з урахуванням досягнутого ними рівня новизни є теоретичною основою вирішеної в науковій роботі наукової задачі або наукової проблеми.

Практичне значення одержаних результатів

У науковій роботі треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації як їх використати. Відзначаючи практичну цінність здобутих результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання.

Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Апробація результатів наукової роботи (якщо студент брав участь)

Вказується, на яких конференціях оприлюднено результати досліджень, викладені у науковій роботі.

Публікації (якщо студент писав наукові статті)

Вказують, у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій, опубліковані результати наукової роботи.

3.5. Основна частина

Основна частина наукової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки.

У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

- стан досліджуваної проблеми, який ґрунтується на критичному огляді інформаційних джерел, в першу чергу наукової літератури за темою, з виділенням невирішених або недостатньо висвітлених проблем, чим і обґрунтований вибір напрямів та методика досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- результати аналітичних досліджень;
- пропозиції по напрямах розвитку досліджуваного предмету;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В першому розділі, як правило, проводять огляд літератури, де студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Також обґрунтовують вибір напряму досліджень, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення наукового дослідження.

У наступних розділах з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

Виклад матеріалу підпорядковують робочій гіпотезі - провідній ідеї, чітко визначеній автором.

3.6. Висновки

Викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в науковій роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (задачи), її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання. Далі у висновках розкривають методи вирішення поставленої в

науковій роботі наукової проблеми (задачі), їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

3.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Зокрема, потрібну інформацію можна одержати із міждержавних і державних стандартів

3.8. Додатки

До додатків за необхідності доцільно включати допоміжний матеріал:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, розроблених у науковій роботі;
- допоміжні ілюстрації.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Наукову роботу друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Можна також подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Шрифт – Times New Roman, розмір – 14, Міжрядковий інтервал – 1,5 пт.

Поля: верхнє, нижнє – 2 см, ліве – 3см, праве – 2 см. Абзац – 1,25 см.

Обсяг основного тексту курсової роботи має становити 30-40 сторінок, дипломної роботи – 60-90 сторінок.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися під час написання наукової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) – виправлення від руки чорним чорнилом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини наукової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин наукової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами – вирівнювання по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу – вирівнювання по центру. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою (в кінці заголовка ставиться крапка). Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу – вирівнювання по центру.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожну структурну частину наукової роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу наукової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів наукової роботи підлягають суцільній нумерації.

4.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою наукової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок наукової роботи. На

титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини наукової роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини наукової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.»(другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в науковій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок, розміри яких більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Рис.1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово

«Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Формули в науковій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад: Примітки: 1.... 2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

4.3. Оформлення ілюстрації

Ілюстрація має відповідати тексту, а текст — ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;

порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;

тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.24. Схема розміщення складових індустрії туризму:

1— заклади розміщення;

2— заклади харчування;

3— заклади дозвілля;

Основними видами ілюстративного матеріалу в наукових роботах є: рисунок, схема, карта, картосхема, діаграма, графік, фотографія.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1», або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

У науковій роботі слід застосовувати лише штрихові ілюстрації й

оригінали фотознімків. Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

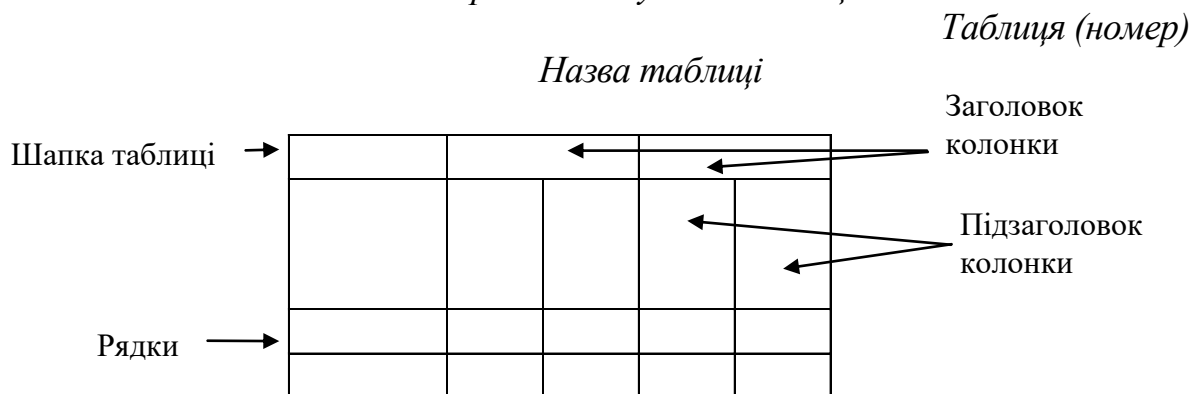
4.4. Таблиці

Цифровий матеріал, коли його багато або є потреба у зіставленні певних показників, як правило, оформлюють у таблиці. Таблиця являє собою такий спосіб подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одна від одної вертикальними та горизонтальними лініями.

За змістом таблиці поділяються на аналітичні та неаналітичні. Аналітичні таблиці є результатом обробки й аналізу цифрових показників. Як правило, після таких таблиць робиться узагальнення про нове (виведене) знання, яке вводиться до тексту словами: «таблиця дає змогу зробити висновок, що...», «із таблиці видно, що...» і тощо. Часто такі таблиці сприяють виявленню та формулюванню певних закономірностей.

До неаналітичних таблиць вміщують здебільшого необроблені статистичні дані, потрібні лише для подання інформації або констатації певного стану речей.

Приклад побудови таблиці

Зазвичай таблиця складається із таких елементів: порядкового номера і тематичного заголовка, заголовків рядків, заголовків вертикальної шапки таблиці, горизонтальних рядків і вертикальних колонок.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт – позначення тих предметів, які в ній характеризуються, розміщують у заголовках рядків, шапці таблиці чи в них обох, а не у вертикальних колонках; дані, якими характеризується логічний суб'єкт – у вертикальних колонках.. Кожен заголовок над колонкою стосується всіх даних цієї колонки, кожен заголовок рядка в заголовків рядків – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної колонки в шапці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках

колонках, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Заголовки рядків теж потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків рядків слова розміщують у заголовку над ним.

У вертикальних колонках повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок колонки; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні — посередині колонки; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки колонки повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Колонці з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку наукової роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, в другому – заголовки рядків.

Якщо текст, який повторюється в колонці таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

4.5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують усередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символа і числового коефіцієнта

треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і спрямовано в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

4.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні наукової роботи студент повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в науковій роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена наукова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання в науковій роботі.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...» або із зазначенням сторінок – працях [1, С.5].

Якщо в тексті наукової роботи необхідно зробити посилання на

складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад: цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації /6/ 1)».

Цитата в тексті: «...сьогодні важливо те, що макроекономічну стабільність та можливість інтеграції у світову економіку зможуть реалізувати ті країни з перехідною економікою, які матимуть темпи зростання на рівні не меншому як 5 — 6 % ...» [6] ».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Геєць В.М., Буковинський С.А. Перспективи економіки світу, окремих регіонів і країн на порозі третього тисячоліття // Фінанси України. - 1997. - № 3. - С.5 —17.

Відповідне подання виноска:

---

¹⁾ [6] Геєць В.М., Буковинський С.Л. Перспективи економіки світу, окремих регіонів і країн на порозі третього тисячоліття // Фінанси України. - 1997. - № 3. - С.5 —17.

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «(рис. 1.2)».

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця», в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі: а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»; б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці); в) кожна цитата обов'язково супроводжується

посиланням на джерело; г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

4.7. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна із суттєвих частин наукової роботи, що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і тощо.

Джерела розміщують у порядку появи в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

4.8. Додатки

Додатки оформлюють як продовження наукової роботи у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті наукової роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток _____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

5. ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Характеристика	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст.; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К.: Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К.: Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К.: Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К.: Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущей организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Зддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвицький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К.: НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К.: Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).
П'ять і більше авторів	1. Психологія менеджменту / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-є изд.]. — Х.: Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / П*. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).
Без автора	1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К.: Грані-Т, 2007. — 119с — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує.,

	ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К.: Грамота, 2007. — 638, [1] с 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX — початку XX століття : [антологія / уряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К.: Грані-Т, 2007. — 190, [1] с 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с
Багатомний документ	1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К.: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. - (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с. 2. Межгосударственне стандарти : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. - (Серия "Нормативная база предприятия"). Т.1.-2005.- 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— .— (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко.— Х.: Право, 2002 — .—Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— .— (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. 4.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К.: НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х.: Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К.: ІСОА, 2002. — 147 с 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К.: Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трошенко. — К.: НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — О 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук, праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. — 215 с 6. Ризикологія в економіці та підприємстві: зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К.: КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.
Препринти	1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Восводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19с — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).
Депоновані наукові праці	1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая

	академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ МІНПАЛИВЕНЕРГО України. Інструкція).
Стандарти	1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И.

	В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ «Леонорм-стандарт, 2006—. — (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 5. — 2007. — 264 с.Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.
Бібліографічні показники	1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.
Автореферати дисертацій	1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. — № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61. 4. Ма Шуін Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуін // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А.

	Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.
Електронні ресурси	1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.

6. ОЦІНКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

<i>Назва роботи</i>		
ПІБ студента		
Курс/група		
Підсумкова оцінка	100-бальна шкала	Нац. шкала
Дата захисту		
ПІБ викладача	підпис	

№	Критерії оцінки	Кількість балів	Мінімум	Максимум
<i>I. ОФОРМЛЕННЯ ТА СУТНІСТЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ</i>			<i>0</i>	<i>60</i>
1.	Структура, логічність, обсяг, технічне оформлення роботи		<i>0</i>	<i>10</i>
2	Лексична та граматична якість, науковий стиль роботи		<i>0</i>	<i>10</i>
3.	Актуальність, наукова новизна, практична значимість роботи		<i>0</i>	<i>10</i>
4	Ілюстративний матеріал		<i>0</i>	<i>10</i>
5.	Висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів		<i>0</i>	<i>10</i>
6	Джерела інформації		<i>0</i>	<i>10</i>
	<i>Загальна сума балів</i>		<i>0</i>	<i>60</i>
<i>II. ЗАХИСТ РОБОТИ</i>			<i>0</i>	<i>40</i>
1	Наявність, якість презентації та роздаткового матеріалу		<i>0</i>	<i>10</i>
2	Структура, зміст доповіді; лексична та граматична якість мови доповідача		<i>0</i>	<i>15</i>
3.	Відповіді на питання		<i>0</i>	<i>15</i>
	<i>Загальна сума балів</i>		<i>0</i>	<i>40</i>
<i>III. ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ ЗА НАУКОВУ РОБОТУ ТА ЗАХИСТ</i>			<i>0</i>	<i>100</i>

Наукова література

Любіцева О.О., Сировець С.Ю. Методичні вказівки з підготовки та оформлення магістерських робіт зі спеціальності 242 – Туризм/. – Київ: Видавництво «Альфа-ПК», 2018. – 62 с.

Узагальнено основні вимоги та практичні рекомендації щодо підготовки та захисту магістерських робіт за спеціальністю 242 – Туризм. Висвітлені базові положення щодо вибору теми магістерської роботи та порядку її затвердження, структури та оформлення магістерської роботи, виконання та процедури захисту. Розраховано на студентів магістратури та викладачів за спеціальністю 242 – Туризм.

Лабораторія геоінформації та туризму
кафедри країнознавства та туризму
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Київ, проспект Глушкова, 2-а, к.318

Підписано до друку 24.09.18. Формат 60x90/16 Папір офс.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. – друк. арк.1,75.
Обл.- вид. арк. 1,8. Наклад 100. Замовлення № 01-0019.

Надруковано в ТОВ «Альфа-ПК», м. Київ, вул. Горького 125А
Свідоцтво про реєстрацію ДК 1806